ΡΩΣΣΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΑΝΤ. ΤΣΕΧΩΦ

ΤΑ ΣΤΡΕΙΔΙΑ

Δὲ χρειάζεται νὰ παιδέψω καθόλου τὴ μνήμη μου γιὰ νὰ ξαναθυμηθῶ, μέσα σὲ ὅλες του τὶς λεπτομέρειες, τὸ βροχερὸ ἐκεῖνο δεῖλι τοῦ φθινοπώρου κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ὁποίου, ἐνῶ βρισκόμουν μαζὺ μὲ τὸν πατέρα μου σ' ἕναν ἀπὸ τοὺς πιὸ πολυσύχναστους δρόμους τῆς Μόσχας, ἔννοιωθα ἕναν ἄλλοκοτο πόνο ποὺ μεγάλωνε ὁλοένα...

Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι δὲν πονοῦσα πουθενά, τὰ γόνατά μου ὡστόσο λύγιζαν, τὰ λόγια σταματοῦσαν στὸ λάρυγγά μου, καὶ τὸ κεφάλι μου ἔγερνε ἀδύναμο στὴν μπάντα... Ἦτανε φανερό, τὸ ἔννοιωθα καλά,πὼς ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ θὰ σωριαζόμουν κάτω, χάνοντας τὶς αἰσθήσεις μου...

Ἂν βρισκόμουν ἐκείνη τὴν ὥρα σὲ κανένα νοσοκομεῖο, οἱ γιατροί, ἀφοῦ μ' ἐξέταζαν, θὰ ἔγραφαν στὸ φύλλο τῆς νοσηλείας μου: fames *(πεῖνα)*, ἀσθένεια ἡ ὁποία δὲν ἀναγράφεται στὰ ἐγχειρίδια ἰατρικῆς.

Δίπλα μου, ἀπάνω στὸ πεζοδρόμιο, βρισκόταν ὁ πατέρας μου μὲ καλοκαιρινὸ ἐπανωφόρι μεταχειρισμένο καὶ μὲ κοῦκο πλεχτό, ἀπὸ μιὰ τρῦπα τοῦ ὁποίου ἔβγαινε ἕνα κομμάτι ἄσπρη βάτα. Στὰ πόδια του, χτυποῦσαν στὰ μάτια, τὰ μεγάλα καὶ βαρειὰ παληοπάπουτσά του.

Ὁ δυστυχισμένος καὶ ἁπλὸς αὐτὸς ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖο ἀγαποῦσα περισσότερο ὅσο τὸ κομψὸ καλοκαιρινό του πανωφόρι ξεσκιζόταν καὶ βρώμιζε πιὸ πολύ, εἶχε ρθεῖ στὴ Μόσχα, κουβαλῶντας με μαζύ του, πρὸ πέντε μηνῶν, γιὰ νὰ βρῆ καμμιὰ δουλειὰ σὲ κανένα γραφεῖο. Στὸ διάστημα αὐτὸ τῶν πέντε μηνῶν εἶχε διασχίση ἑκατὸ φορὲς ὅλους τοὺς δρόμους τῆς Μόσχας, ζητῶντας θέση... Ἐκείνη τὴν ἡμέρα, ἀπελπισμένος πειά, εἶχε ἀποφασίση νὰ βγῆ στὸ ὄρόμο καὶ νὰ ζητήση ἐλεημοσύνη...

Μπροστά μας βρισκόταν ἕνα μεγάλο τρίπατο σπίτι, στὴν πόρτα τοῦ ὁποίου κρεμόταν μιὰ γαλάζια ἐπιγραφὴ μὲ τὴ λέξη: ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟΝ. Τὸ κεφάλι μου, ὅπως σᾶς εἶπα, ἔγερνε ἀδύναμο στὴ μπάντα καὶ στὰ πίσω, καὶ ἔτσι, χωρὶς σχεδὸν νὰ τὸ θέλω, κύτταξα ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ φωτισμένα παράθυρα τοῦ σπιτιοῦ αὐτοῦ... Ἔβλεπε κανεὶς ἀπ' αὐτὰ κυρίους, ποὺ πηγαινοερχόντουσαν, δυὸ λιθογραφίες στὸν τοῖχο, κρεμαστὲς λάμπες... Κυττάζοντας ἔτσι ἀπὸ ἕνα παράθυρο, εἶδα κρεμασμένη στὸν τοῖχο ἑνὸς δωματίου τοῦ ἑστιατορίου μιὰ λευκὴ ἐπιγραφὴ μὲ σκοτεινὸ φόντο. Κάτι ἤτανε γραμμένο ἀπάνω σ' αὐτή, μὰ τὶ ἀκριβῶς δὲν τὸ ξεχώριζα...

Ὁ θόρυβος τῶν ἁμαξιῶν εἶχε ὀρχίση νὰ μοῦ φαίνεται σὰν βροντὲς ἀλλεπάλληλες, ξεχώριζα χιλιῶν εἰδῶν μυρωδιὲς ἀπὸ τὴ βρῶμα τοῦ δρόμου καὶ μέσ' στὰ φῶτα τοῦ ἑστιατορίου καὶ τοῦ δρόμου, τὰ μάτια μου ἔβλεπαν ἐκτυφλωτικὲς ἀστραπές. Ἡ ἔντασις καὶ τῶν πέντε μου αἰσθήσεων εἶχε γίνει πειὰ μεγάλη. Ἔτσι κατώρθωσα νὰ διαβάσω ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο δὲν ἔβλεπα προηγουμένως. Ἡ ἐπιγραφὴ τοῦ δωματίου εἶχε γραμμένη ἐπάνω τὴ λέξη: «ΣΤΡΕΙΔΙΑ»...

Ἀλλόκοτη λέξη! Ἤμουν ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ὀχτὼ χρόνων καὶ τριῶν μηνῶν ἀκριβῶς, μὰ δὲν εἶχ' ἀκούσει οὔτε μιὰ φορὰ ὡς τότε νὰ λένε αὐτὴ τὴ λέξη. Τί ἤθελε νὰ πῆ; Μήπως ἦταν τόνομα τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ ἑστιατορίου; Μὰ τὰ ὀνόματά τους οἱ ἰδιοκτῆτες τῶν μαγαζιῶν τὰ βάζουν στὶς πόρτες τους καὶ ὄχι στοὺς τοίχους.

— Πατέρα, ρώτησα τέλος μὲ φωνὴ βραχνή, προσπαθῶντας νὰ στρίψω τὸ κεφάλι μου πρὸς τὸ μέρος τοῦ πατέρα μου,τὶ θέλει νὰ πῆ ἡ λέξη στρείδια;

Ὁ πατέρας μου, δὲν μ' ἄκουσε. Παρακολουθοῦσε τὸ κῦμα τοῦ πλήθους ποὺ ἀνεβοκατέβαινε καὶ παρακολουθοῦσε μὲ τὸ βλέμμα του τοὺς διαβάτες: ἀπὸ τὴν ἔκφρασή του καταλόβαινα πὼς ἤθελε κἄτι νὰ τοὺς πῆ, μὰ ἡ μοιραία λέξη τῆς ἐπαιτείας κρεμόταν σὰν ἕνα βάρος ἀπὸ τὰ χείλη του ποὺ ἔτρεμαν· δὲ μποροῦσε ν' ὀποσπασθῆ ἀπ' αὐτά. Σὲ μιὰ στιγμὴ μάλιστα ὁ πατέρας μου προχώρησε πίσω ἀπὸ ἕνα διαβάτη καὶ τοῦ ἄγγιξε τὸ μανίκι, μὰ ὅταν ἐκεῖνος στρίφηκε πίσω, ὁ πατέρας μου τραύλισε: «Συγγνώμη», κι' ἀπομακρύνθηκε.

— Πατέρα, τοῦ ξαναεῖπα, τί θὰ πῆ ἡ λέξη στρείδια...

— Μά, παιδί μου, μοῦ ἀπάντησε, εἶν' ἕνα ζῶο ποὺ ζῆ μέσ' στὴ θάλασσα...

Ἀμέσως τότε μὲ τὴν φαντασία μου ἔπλασα τὴν εἰκόνα αὐτοῦ τοῦ ἀγνώστου θαλασσινοῦ ζώου. Ἔπρεπε νἄνε, ὅπως φανταζόμουν, κάτι ἀνάμεσα ἀπὸ ψαριοῦ καὶ ἀστακοῦ. Ἀφοῦ λοιπὸν ἦταν θαλασσινὸ ζῶο, θὰ ἔκαναν βέβαια ἀπ' αὐτὸ ψαρόσουπα, ὥμορφη καὶ ζεστή, μὲ πιπέρι κόκκινο καὶ φύλλα δάφνης ἢ θὰ τὸ ἔτρωγαν μὲ σάλτσα, ὅπως τοὺς ἀστακούς, ἢ ἀκόμα, θὰ τὸ σερβίριζαν κρῦο μαζὺ μὲ τυρὶ ροκφόρ...Φανταζόμουν ἀκόμα καθαρὰ πὼς ἔφερναν στὸ ἑστιατόριο ἀπὸ τὴν ἀγορὰ τὰ στρείδια, πὼς τὰ καθάριζαν γρήγορα-γρήγορα καὶ πὼς τὰ πετοῦσαν γρήγορα-γρήγορα πάλι μέσ' στὴν κατσαρόλα... Γρήγορα - γρήγορα, ὅλ' αὐτὰ γινόντουσαν γρήγορα μέσ' στὸ μυαλό μου γιατὶ φανταζόμουν πὼς ὅλος ὁ κόσμος πεινοῦσε φριχτά! Ἀπὸ τὴν κουζίνα τοῦ ἑστιατορίου ἀνέβαινε ἡ μυρωδιὰ τῶν ψαριῶν, τοῦ ψητοῦ καὶ τῆς σούπας.

Αὐτὴ ἡ μυρωδιὰ μοῦ γαργάλιζε τὸν οὐρανίσκο καὶ τὰ ρουθούνια... Ἔννοιωθα πὼς ἐπλημμύριζε σιγὰ-σιγὰ ὅλο μου τὸ κορμί... Τὸ ἑστιατόριο, ὁ πατέρας μου, ἡ λευκὴ ἐπιγραφή, τὰ μανίκια μου ὅλα ἦταν βουτηγμένα σ' αὐτὴ τὴ μυρωδιά. Ἦταν τόσο δυνατὴ ὥστε ὄρχισα νὰ πιπιλίζω... Μασοῦσα καὶ κατάπινα, σὰ νὰ ὑπῆρχε ἀληθινὰ μέσ' στὸ στόμα μου ἕνα κομμάτι ἀπὸ τὸ θαλασσινὸ αὐτὸ ζῶο.

Τὰ γόνατά μου λύγιζαν κάτ' ἀπ' τὴ γοητεία αὐτὴ ποὺ ἔννοιωθα, καί, γιὰ νὰ μὴν πέσω κάτω, ἔπιασα τὸν πατέρα μου ἀπ' τὸ μανίκι καὶ γαντζώθηκα ἀπὸ τὸ μουσκεμένο ἐπανωφόρι του. Ἐκεῖνος ἔτρεμε καὶ ἦταν συμμαζεμένος ὁλόκληρος... Ἔτρεμε...

— Πατέρα, τὸν ρώτησα, πῶς μαγειρεύονται τὰ στρείδια;

— Τὰ τρῶνε ζωντανά... ἀπάντησ' ὁ πατέρας μου. Ἔχουν κι' αὐτὰ ἕνα ὄστρακο, σὰν τὶς χελῶνες, ἕνα κογχῦλι, ὅπως τὸ λένε... χωρισμένο ὅμως στὰ δυό...

Ἀμέσως, μόλις ἄκουσα τὴν ἀπάντηση αὐτὴ τοῦ πατέρα μου, ἡ θεία ἐκείνη εὐωδιά, ἔπαψε νὰ μὲ γαργαλάη κ' ἡ ὡραῖες εἰκόνες τῆς φαντασίας μου διαλύθηκαν στὴ στιγμή... Εἶχα ὀρχίσει πειὰ νὰ καταλαβαίνω!

— Τί φρίκη, ψιθύρισα, τί φρίκη!

Ὁρίστε τί ἤθελε νὰ πῆ ἡ λέξη στρείδια!... Καὶ τό μυαλό μου ἄρχισε τότε νὰ τὰ φαντάζεται συχαμερὰ κι' ἀποκρουστικά! Φαντάστηκα ἕνα ζῶο ποὺ μοιάζει μὲ βάτραχο, ἕνα βάτραχο κλεισμένο μέσα σ' ἕνα κογχῦλι, ποὺ κυττάει μὲ μεγάλα ἀστραφτερὰ μάτια καὶ ποὺ σαλεύει ἀδιάκοπα τ' ἀποκρουστικά σαγόνια του! Τί τάχα πιὸ συχαμερὸ μποροῦσε νὰ ὑπάρχη γιὰ ἕν' ἀνθρώπινο πλάσμα, σὰν κ' ἐμένα, ποὺ εἶχε ζήσει στὴ γῆ ὀχτὼ χρόνια καὶ τρεῖς μῆνες; Οἱ Γάλλοι, λένε, τρῶνε τὰ βατράχια, μὰ τὰ παιδιὰ δὲν τὰ τρῶνε ποτέ..., ποτέ!... Φανταζόμουν πάλι τώρα πῶς κουβαλοῦσαν τὰ στρείδια ἀπὸ τὴν ἀγορὰ μέσ' στὰ κογχύλια τους, μὲ τ' ἀγκάθια τους, τὸ λαμπερὰ μάτια τους καὶ τὸ γλοιῶδες δέρμα τους... Τὰ παιδιὰ μόλις θὰ τἄβλεπαν, ἀσφαλῶς θὰ κρυβόντουσαν καὶ ἡ μαγείρισσα θὰ τἄπιανε μ' ἀποστροφή, θὰ τἄβαζε σὲ μιὰ πιατέλλα καὶ θὰ τὰ πήγαινε στὴν τραπεζαρία... Ἐκεῖ, τὰ σπουδαῖα πρόσωπα θὰ τὰ ἔπαιρναν καὶ θὰ τἄτρωγαν...θὰ τἄτρωγαν ζωντανὰ μὲ τὰ μάτια τους, τὰ δόντια τους, τὰ πόδια τους!... Καὶ τὰ στρείδια θὰ φώναζαν καὶ θὰ προσπαθοῦσαν νὰ τοὺς δαγκώσουν τὰ χείλη...

Καθὼς τὰ φανταζόμουν ὅλ' αὐτά, ἔκανα μιὰ γκριμάτσα, μά... μὰ γιατὶ τὰ δόντια μου ἄρχισαν νὰ σαλεύουν, σὰ νὰ μασοῦσαν;... Τὰ στρείδια ἦταν βέβαια ἀποκρουστικά, φριχτά, τρομαχτικά, μὰ φανταζόμουν ὅτι καὶ πάλι, παρ' ὅλ' αὐτά, τὰ ἔτρωγα! Τὰ ἔτρωγα μέ ἀπληστεία, γρήγορα, φοβούμενος μήπως νοιώσω τὴ γεύση τους καὶ τὴ μυρωδιά τους! Τὰ ἔτρωγα κ' ἔννοιωθα τὰ νεῦρα μου νὰ παίρνουν δυνάμεις, τὴν καρδιά μου νὰ χτυπάη... Φανταζόμουν ὅτι εἶχα φάει κιόλας τὸ πρῶτο κι' ὅτι ἔβλεπα τὰ μάτια τοῦ δεύτερου καὶ τοῦ τρίτου νὰ λάμπουν... Τἄφαγα κι' αὐτά... Ἔφαγα κι' ἄλλα κι' ἄλλα... Ἔφαγα ἀκόμα τὴν πετσέτα, τὸ πιάτο, τὰ παπούτσια τοῦ πατέρα μου, τὴ λευκὴ ἐπιγραφή... Ἔτρωγα μὲ τή φαντασία μου ὅ,τι ἔβλεπα μπροστά μου, γιατὶ ἔννοιωθα καλὰ ὅτι ἡ ἀρρώστια μου δὲν θὰ μοῦ περνοῦσε παρὰ τρώγοντας. Τὰ στρείδια μὲ κυττοῦσαν μ' ἕνα τρόπο τρομαχτικό· ἔτρεμα καθὼς τὰ σκεφτόμουν, μὰ ἤθελα νὰ φάω, νὰ φάω!...

Μιὰ κραυγὴ ξέφυγε ἄξαφνα ἀπὸ τὸ στῆθος μου:

— Δόστε μου στρείδια!... Δόστε μου στρείδια!...

Καὶ ἄπλωσα τὰ χέρια μου.

Ἄκουσα ἐκείνη τὴ στιγμὴ τὴν πνιγμένη φωνὴ τοῦ πατέρα μου νὰ λέη:

— Βοηθῆστε μας, κύριοι!... Εἶνε ντροπὴ νὰ ζητιανεύη κανείς, μά, θέ μου, δὲν ἔχω πειὰ δυνάμεις!...

— Δόστε μου στρείδια! φώναξα τραβῶντας τὸν πατέρα μου ἀπὸ τὸ ἐπανωφόρι του.

Ἄκουσα γέλια δίπλα μου καὶ μιὰ φωνὴ ποὺ μὲ ρωτοῦσε:

— Μπᾶ, τρῶς καὶ στρείδια; Τόσο μικρός!

Μπροστά μας βρισκόντουσαν δυὸ κύριοι μὲ ψηλὰ καπέλλα ποὺ μὲ κυττοῦσαν γελῶντας.

— Ἐού, μικρέ, τρῶς στρείδια; εἶπε πάλι ὁ ἕνας ἀπ' αὐτούς. Ἀλήθεια; Μὰ αὐτὸ εἶνε ἐνδιαφέρον... Καὶ πῶς τὰ τρῶς;

Ἔννοιωσα τότε ὅτι ἕνα δυνατὸ χέρι μὲ τράβηξε πρὸς τὸ φωτισμένο ἑστιατόριο. Σ' ἕνα λεπτὸ κατόπιν ὀρκετὸς κόσμος εἶχε συγκεντρωθῆ γύρω μου καὶ μὲ κυττοῦσε γελῶντας μὲ περιέργεια. Καθόμουν σ' ἕνα τραπέζι καὶ ἔτρωγα ἕνα πρᾶγμα γλοιῶδες, ἁλμυρό, ποὺ ἄφηνε στὸ στόμα μιὰ γεύση φρεσκάδας καὶ μούχλας. Ἔτρωγα μὲ ἀπληστία χωρὶς νὰ μασάω, χωρὶς νὰ βλέπω καὶ χωρὶς νἀναρωτιέμαι καθόλου τί ἦταν ἐκεῖνο ποὔτρωγα... Μοῦ φαινόταν πὼς ἂν ἀνοιγα τὰ μάτια μου, θὰ ἔβλεπα ὀφιόκτως τὰ

ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΤΕΣΣΕΡ' ΑΔΕΡΦΙΑ

Τέσσερα,
(γύριζε γοργά !)
τέσσερ' ἀδέρφια τὸ χορὸ ὄξω στοὺς κάμπους σέρνουν
πιασμένα χέρι χέρι,
τοῦ Γεροχρόνου τὰ παιδιά,
πού' νε τ' ἀγόρια ὀμμορφονιοὶ κ' ἡ κόρη δίχως ταίρι.

Κ' ἡ κόρη,
(κοίταξ' ὀμμορφιές !)
κ' ἡ κόρη πρώτη τραγουδεῖ : —«Τοὺς κάμπους λουλουδίζω,
»καὶ τὰ κλαδιὰ φουντόνω,
»τοῦ Πάσχα φέρνω τὶς χαρές,
»καὶ μέσ' τῆς νύχτας τὴ δροσιὰ μ' ἀηδόνια ξεφαντόνω».

Τὸ πρῶτο,
(μάννα μας γλυκειά !)
τὸ πρῶτο ἀγόρι τραγουδεῖ : —«Σφαλίστε τὰ βιβλία
»σ' τὶς ἐξοχὲς νὰ πᾶμε,
»νὰ δροσιστοῦμε σ' τὰ νερά,
»σ' τὸν ἴσκιο τῆς γερομουριᾶς ὁπωρικὰ νὰ φᾶμε».

Καὶ τ' ἄλλο,
(κράτα τὸ χορό !)
καὶ τ' ἄλλο ἀγόρι τραγουδεῖ : — «Ὁ τρύγος τώρ' ἀρχίζει
»μὲ χαρωπὰ τραγούδια,
»σταφύλια κεῖ, σταφύλια δῶ,
»πατεῖτε, ἄντρες, στοὺς λινούς, τρυγᾶτε κοπελλούδια !...»

Τὸ τρίτο,
(ἂ μὰ τί χαρά !)
τὸ τρίτο λέει : —«Μὰ κ' ἐγὼ τὰ παραμύθια φέρνω
»τριγύρω σ' τὰ μαγκάλια
»μαζὺ μὲ κάστανα ψητά,
»Ἁγιοβασίλη φέρνω, ἐγὼ καὶ πορτοκάλλια».

Κι' ὅλα τους,
(γύρτζε γοργά !)
Κι' ὅλα τους τραγουδοῦν μαζύ :—«Γυρνᾶμε νύχ-
[τα μέρα
«πιασμένα χέρι χέρι·
«Τοῦ χρόνου εἶμαστε παιδιά,
τρεῖς γυιοὶ κ' οἱ τρεῖς ὀμμορφονιοί, μιὰ κόρη δί-
[χως ταίρι !...»

ΑΛ. ΠΑΛΛΗΣ

ΤΟ ΚΥΜΑ ΤΗΣ ΑΜΑΘΕΙΑΣ

Η ΕΚΘΕΣΙΣ ΕΝΟΣ ΜΙΚΡΟΥ ΕΛΒΕΤΟΥ

Σὲ κάποιο Ἐλβετικὸ δημοτικὸ σχολεῖο, ὁ διευθυντὴς ἔβαλε μιὰ μέρα τοὺς μαθητὰς τῆς τελευταίας τάξεως νὰ τοῦ γράψουν μιὰ ἔκθεσι «περὶ τῆς ἀγελάδος». Νὰ λοιπὸν τί ἔγραψε ἕνας ἀπ' τοὺς μαθητάς.

«Ἡ ἀγελάδα εἶνε ζῶο μαστοφόρο. Τὰ πόδια της φθάνουν ὡς τὴ γῆ. Ἐπάνω στὸ κεφάλι της φυτρώνουν δύο περίπου μάτια. Ἡ ἀγελάδα ἔχει δύο μακρυὰ αὐτιὰ σὰν τοῦ γαϊδάρου. Τὴ μικρὴ τὴν ἀγελάδα δὲν τὴν λὲν ἀγελάδα, τὴν λὲν δαμάλι. Ἡ ἀγελάδα δὲν κλωσσάει, ὅπως ἡ κότες μας. Τὸ ἐσωτερικό της τὸ τρῶμε καὶ μὲ τὸ ἐξωτερικό της ὁ ὑποδηματοποιὸς Μύλλερ φτιάνει δέρματα».

Οἱ Ἕλληνες γονεῖς ἂς παρηγορηθοῦν. Τὸ κῦμα τῆς ἀμαθείας εἶνε, καθὼς φαίνεται, διεθνὲς μεταπολεμικὸ φροῦτο...

ΑΓΝΩΣΤΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΕΝΑ ΗΡΩΪΚΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ

Μετὰ τὴν καταστροφὴ τῆς Ἄνδρου. Οἱ ναῦτες τοῦ Λάμπρου Κατσώνη. Τὸ τραγοῦδι ἑνὸς αἰχμαλώτου ναύτη ποὺ σκορπᾶ τὸ θάνατο. Ὁ διωγμὸς τῶν «Λαμπρινῶν» ἀπὸ τὸν Καπουδὰν πασᾶ. «Ξέσφιξέ με ἀπὸ τὰ σκοινιά μου, ἀγᾶ μου, γιὰ νὰ σ' εὐχαριστήσω μὲ τὸ τραγοῦδι μου». Ἕνα φοβερὸ μακελειὸ κλπ. κλπ.

Λίγες ἡμέρες μετὰ τὴν ἱστορικὴ καταστροφὴ τοῦ στόλου τοῦ Λάμπρου Κατσώνη μεταξὺ Εὐβοίας καὶ Ἄνδρου ἀπὸ τὸ στόλο τῶν Τούρκων καὶ τῶν κουρσάρων τοῦ Ἀλγερίου, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς «Λαμπρινούς», —ἔτσι ὠνομάζονταν οἱ ναῦτες τοῦ Λάμπρου, —εἶχαν ζητήσει καταφύγιο στὰ Χριστιανικὰ σπίτια τῆς Ἄνδρου, καραβοτσακισμένοι καὶ συντριμμένοι πειὰ ὅπως ἦσαν.

Ὅταν τὸ ἐπληροφορήθη αὐτό, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Τουρκικοῦ στόλου Σαὴτ καπουδὰν πασᾶς, ἔστειλε αὐστηρότατες διαταγὲς πρὸς τοὺς προεστοὺς τοῦ νησιοῦ, προστάζοντάς τους νὰ τοῦ παραδώσουν τοὺς ναῦτες τοῦ Κατσώνη, γιατὶ ἀλλοιῶς θὰ πλήρωνε πολὺ ἀκριβὰ τὸ νησὶ ὁλόκληρο τὴν ὑπόθαλψή τους.

Περίτρομος τότε ὁ κοτζάμπασης τῆς Ἄνδρου Λορέντζος Καΐρης καὶ οἱ ἄλλοι ρωμιοὶ προύχοντες τοῦ νησιοῦ, γιὰ νὸ τὸ γλυτώσουν ἀπὸ τὴν ἀπειλουμένη συμφορά, φρόντισαν καὶ ἔπιασαν ἀρκετοὺς «Λαμπρινούς» καὶ ἀφοῦ τοὺς ἔδεσαν οἱ ἴδιοι, ἐναύλωσαν τὸ καράβι τοῦ Νικολοῦ Φακῆ ἀπὸ τὴν Ἄνδρο γιὰ νὰ τοὺς μεταφέρη στὰ Τουρκικὰ μπουντρούμια τῆς Χίου.

Τοὺς δυστυχισμένους αὐτοὺς ναῦτες τοῦ Κατσώνη θὰ τοὺς συνώδευε στὸ θλιβερὸ τους ταξεῖδι καὶ ἕνα τμῆμα Τούρκων στρατιωτῶν μὲ ἐπικεφαλῆς τὸ λοχία Γιουσοὺφ τσαούς. Μὲ ἄγρια λοιπὸν ξυλοκοπήματα καὶ βρισιὲς οἱ Τοῦρκοι στρατιῶτες τοὺς κατέβασαν στὸ ἀμπόρι δεμένους πιστάγκωνα καὶ τὸ καράβι ξεκίνησε.

Δὲν εἶχε ξεμακρύνει πολὺ ὅμως, ὅταν ἕνα τραγοῦδι θεῖο, γεμᾶτο Ἀνατολίτικο πάθος καὶ καϋμό, ἄρχισε ἔξαφνα ν' ἀνεβαίνη κάτω ἀπὸ τὸ ἀμπάρι. Ὁ Γιουσοὺφ τσαούς, μαγεμένος ἀπὸ τὸ τραγοῦδι κάθονταν στὴν κουβέρτα καὶ τραβοῦσε τὴ μακρουλὴ τσιμποῦκα του καὶ ρουφοῦσε τὸ ρακί του, σιενάζοντας κάθε τόσο βαθειὰ-βαθειά. Κι' ὁ καϋμὸς τοῦ δεμένου παλληκαριοῦ ἀναλυμένος σὲ μακρόσυρτο τραγοῦδι, ὅλο καὶ ἀνέβαινε-ἀνέβαινε ἀπὸ τὸ ἀμπάρι. Ποιὸς ξέρει γιὰ ποιοὺς καϋμοὺς καὶ ποιὰ ντέρτια μιλοῦσε τὸ τραγοῦδι τοῦ ἄγνωστου τραγουδιστῆ, τὸ ὁποῖο ἔφερνε τὰ δάκρυα στὰ μάτια τοῦ Γιουσοὺφ τσαούς, τοῦ τρομεροῦ δεσμοφύλακα...

Ἐνθουσιασμένος στὸ τέλος ὁ Τοῦρκος βαθμοφόρος ἔδωκε διαταγὴ ν' ἀνεβάσουν στὸ κατάστρωμα τὸν τραγουδιστή. Ἦταν ἕνας γιγαντόκορμος λεβέντης μ' ἀτσαλένια μπράτσα κοὶ μαυρεδασωμένα στήθεια.

— Ξέρεις, ὠρέ, κι' ἄλλα τραγούδια ; τὸν ρώτησε.

— Πολλά, καπετάνιε μου, ἀπάντησε μὲ ὕφος ψεύτικα ταπεινὸ ὁ σφιχτοδεμένος ναύτης.

— Ἄϊντε, ὠρέ, νὰ μοῦ τὰ τραγουδήσης ὅλα, τὸν διέταξε ὁ τσαούσης.

— Μετὰ χαρᾶς σου ἀγᾶ μου, ἀπάντησε ἐκεῖνος, μὰ ἔτσι ὅπως εἶμαι σφιχτοδεμένος δὲ μπορῶ νὰ τραγουδήσω ὅπως θέλω ἐγώ.

Ὁ τσαούσης τὸν ἔλυσε κι' ὁ κουρσάρος ἄρχισε νὰ τραγουδάη μὲ μεγαλείτερο πάθος αὐτὴ τὴ φορὰ ἕναν ἄλλο σκοπό. Ὕστερα ἄλλον κι' ἄλλον κι' ἄλλον. Ὁ Γιουσοὺφ ζαλισμένος ἀπὸ τὸ τσιμποῦκι, τὸ ρακὶ καὶ σκλάβος στοῦ τραγουδιοῦ τοῦ σκλάβου του εἶχε ἀκουμπήσει στὴν πλώρη καὶ βύθιζε τὴν θολὴ ματιά του πέρα βαθειὰ στὴ γαλανὴ θάλασσα. Τότε ἔγινε κάτι τρομερό : Μιὰ φοβερὴ ἀστραπὴ πέρασε τά μάτια τοῦ ἀναμαλλισμένου ναύτη κι' ὁρμῶντας ἄρπαξε ἀπὸ τὶς πλάτες τὸν ἀποχαυνωμένο τσαούση, τὸν πέταξε κάτω καὶ τραβῶντας ἀπὸ τὴ μέση τοῦ ἴδιου τοῦ δεσμοφύλακά του ἕνα τεράστιο μαυρομάνικο μαχαῖρι τὸ βύθισε μὲ γληγοράδα ἀστραπῆς στὴν καρδιὰ τοῦ Τούρκου. Τρεῖς-τέσσερες Τοῦρκοι στρατιῶτες ποὺ βρίσκονταν ἐκεῖ κοντά, προτοῦ προφτάσουν νὰ καταλάβουν καλὰ-καλὰ τί ἔγινε, βρῆκαν τὴν ἴδια τύχη. Ὁ τρομερὸς θαλασσόλυκος, ἀφήνοντας ἕναν ἀλλόκοτο μυκηθμό, ἔδωκε τότε σύνθημα στοὺς συντρόφους του στὸ ἀμπάρι κι' ἐκεῖνοι κόβοντας μὲ τὰ δόντια τους τὰ σκοινιά τους, ἀνέβηκαν στὸ κατάστρωμα.

Ἀκολούθησε ἄγριο μακελειό. Κανεὶς ἀπὸ τοὺς Τούρκους ναῦτες καὶ στρατιῶτες δὲν γλύτωσε. Ἀφοῦ τοὺς πεισόκοψαν ὅλους, ὕστερα ἀρπάζοντας τὸν καπετάνιο τοῦ καραβιοῦ, τὸν τίναξαν σὲ μιὰ βάρκα καὶ τοῦπαν νὰ γυρίση στὴν Ἄνδρο.

— Βρὲ παιδιὰ μὲ τὸ καράβι αὐτὸ δουλεύω γιὰ νὰ ζήσω κ' ἐγὼ καὶ τὰ παιδιά μου, μὴ μὲ ρημάζετε, μὴ μοῦ τὸ παίρνετε, θρηνοῦσε ὁ φτωχὸς καραβοκύρης.

Μὰ τοὺς «Λαμπρινοὺς» δὲν τοὺς συγκινοῦσαν τὰ δάκρυα τοῦ καπετάν Νικολοῦ Φακῆ.

— Νὰ πᾶς, βρὲ βρωμόσκυλο, τοῦ εἶπαν, νὰ σὲ πληρώσουν οἱ Ἀντριῶτες ποὺ τὸ ναύλωσαν καὶ μᾶς παράδωκαν στοὺς Τούρκους. Μὰ ἔννοια τους καὶ θὰ λογαριαστοῦμε πολὺ γλήγορα κοὶ μὲ τοὺς προεστοὺς καὶ μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους Ἀντριῶτες.

Ὁ Νικολὸς ὁ Φακῆς ἔφυγε γιὰ νὰ μὴν πάθη χειρότερα καὶ οἱ τρομεροὶ ναῦτες τοῦ Κατσώνη, οἱ «Λαμπρινοί», ἀλλάζοντας βέβαια δρομολόγιο, πῆραν τὸ πέλαγος, ἀρμενίζοντας γιὰ καινούργιες περιπέτειες μὲ ἀρχηγὸ τους τὸ γλυκὸ τραγουδιστή, τοῦ ὁποίου ἡ ἱστορία δὲν ἔσωσε τόνομά του.

λαμπερὰ μάτια τῶν στρειδιῶν, τὰ νύχια τους, τὰ μυτερά τους δόντια.

Ἄξαφνα ἄρχισα νὰ μασάω κάτι πολὺ σκληρό. Ἕνα κράκ ! πού τ' ἀκολούθησαν κι' ἄλλα, ἀκούστηκε μέσ' στὸ στόμα μου.

— Χά ! χά ! Τὰ τρώει μαζὺ μὲ τὰ κογχύλια ! φώναξε ὁ κόσμος ποὺ ἦταν μαζεμένος γύρω μου γελῶντας. Μικρὲ ἠλίθιε, δὲν τὸ τρῶνε αὐτό !...

Ἔπειτα, ὅταν γυρίσαμε στὴν κάμαρή μας, θυμᾶμαι, πὼς ἔννοιωθα μιὰ φριχτὴ δίψα. Εἶχα ξαπλωθῆ στὸ κρεββάτι μου, μὰ δὲ μποροῦσα νὰ κοιμηθῶ γιατὶ ἔννοιωθα μέσ' στὸ στόμα μου ποὺ φλεγόταν μ' ἀλλόκοτη γεῦση, πολὺ διαπεραστική. Ὁ πατέρας μου ἔκοβε βόλτες μέσ' στὴν κάμαρη, χειρονομῶντας...

— Μοῦ φαίνεται, ψιθύρισε, πὼς ἄρπαξα κρῦο. Νοιώθω μέσ' στὸ κεφάλι μου κάτι, κάτι ποὺ κουνιέται σὰ νἆνε ζωντανό... Ἡ μήπως αὐτὸ ὀφείλεται στὸ ὅτι δὲν... δὲν ἔφαγα σήμερα καθόλου... Εἶμαι στ' ἀλήθεια ζῶον... ἠλίθιος... Εἶδα αὐτοὺς τοὺς κυρίους στὸ ἐστιατόριο νὰ πληρώνουν δέκα ρούβλια γιὰ τὰ στρείδια ποῦφαγες καὶ δὲν τοὺς ἐπλησίασα, ὁ βλάκας, νὰ τοὺς ζητήσω λίγα λεπτὰ... δανεικὰ... Θὰ μοῦ τά ἔδιναν χωρὶς ἄλλο...

Ἀποκοιμήθηκα κατὰ τὸ πρωῒ καὶ εἶδα στὸν ὕπνο μου ἕνα βάτραχο, μὲ πόδια σὰν τοῦ ἀστακοῦ, ὁ ὁποῖος καθόταν μέσα σ' ἕνα κογχύλι καὶ περιέστρεφε ὁλοένα τὰ μάτια του...

Ἐξύπνησα κατὰ τὸ μεσημέρι ἀπὸ τὴ δίψα κ' ἐξήτησα τὸν πατέρα μου. Ἐκεῖνος ἔκοβε ἀκόμη βόλτες μέσ' στὸ δωμάτιο καὶ χειρονομοῦσε...

ΑΝΤ. ΤΣΕΧΩΦ